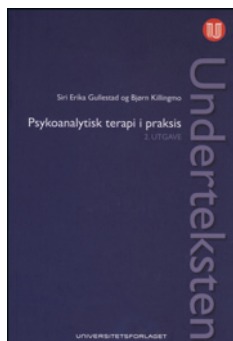

Grunnleggende om psykoanalytisk psykoterapi

Siri Erika Gullestad, Bjørn Killingmo
Underteksten
 Psykoanalytisk terapi i praksis. 2. utg. 300 s. ill. Oslo: Universitetsforlaget, 2013.
 Pris NOK 419
 ISBN 978-82-15-01890-4

Det er velkjent at lege-pasient-forholdet kan preges av irrasjonell atferd både fra pasientens og legens side. For at legen skal kunne identifisere irrasjonelle fenomener og håndtere dem på en konstruktiv måte, skal alle norske medisinstudenter få en innføring i de viktigste av slike fenomener: overføring, motoverføring, motstand og repetering av internaliserte relasjoner. I utdanningen av psykiatere er dette spesielt viktig. For dem er det også viktig å vite hvordan de irrasjonelle, ubevisst motiverte fenomenene kan danne grunnlag for en virkningsfull psykoanalytisk behandling. Den foreliggende teksten er en glimrende innføring i teori og praksis for den som vil lære seg (eller uttale seg om) psykoanalytisk psykoterapi.

Forfatterne er to av norsk psykoanalyse fremste akademikere, og boken preges derfor av grundighet når det gjelder å knytte sammen teori og praksis. De viser hvordan psykoanalytisk behandling stadig er i utvikling, basert på klinisk erfaring og ikke bare på rene teoretiske resonnementer. Og de viser hvor diskusjonen nå er særlig livlig, og tar egne standpunkter til den. Det er moderne, relasjonsorientert psykoanalytisk behandling som omtales her.

Først går forfatterne gjennom nøkkelbegreper og epistemologiske problemstillinger. Deretter kommer en serie med kliniske kapitler som begynner med rammen og slutter med kliniske grep og avslutning av terapi. Flere gode kliniske eksempler illustrerer hva som skjer i praksis. Forfatterne gjør et viktig skille mellom affekter som pasienten snakker om, og affekter som er direkte til stede i terapitimen. De siste gir viktig inngang til pasientens ubevisste konflikter eller mangeltilstand, slik dette viser seg i relasjonen til terapeuten. Forfatterne understreker også betydningen av å skille mellom det pasienten tidligere har lagret av erfaringer i den deklorative eller den prosedurale hukommelsen. Det som er lagret i den førstnevnte, som bevisst, nærbevisst eller ubevisst stoff, kan gjenkalles og gjenopplevs. Det som er lagret i den prosedurale hukommelsen, representerer ikke-symbolisk kunnskap, og kan derfor ikke gjenkalles, men de etablerte prosedyrene preger pasientens væremåte i terapitimen. Terapeuten kan derfor vise hvordan denne væremåten innvirker på pasientens forhold til terapeuten og til andre mennesker. Slik kan pasienten bli klar over hvilke affekter som unngås med et slikt mønster, og dermed er muligheten for endring til stede.

Dette er en betydelig forbedret og oppdatert utgave som vil utgjøre kjernen i utdanningen i psykoanalytisk psykoterapi og psykoanalyse. Den dokumenterer betydningen av å forstå hvilke ubevisste, indre relasjonsmessige scenarioer som psykiatriske pasienter prøver å få terapeuter (og andre mennesker) til å være med på, og hvilket potensial for forandring og symptombedring som ligger i å hjelpe pasienter til å modifisere de mest destruktive av disse scenarioene. Psykoanalytisk psykoterapi har – ikke uforstått – en grunnleggende plass i psykiaterutdanningen.

Per Vaglum

Avdeling for medisinsk atferdsvitenskap
 Universitetet i Oslo

Innføring i samfunnsvitenskapelig forskningsmetode

Kristen Ringdal
Enhet og mangfold
 Samfunnsvitenskapelig forskning og kvantitativ metode. 3. utg. 532 s, tab, ill. Bergen: Fagbokforlaget, 2012. Pris NOK 559
 ISBN 978-82-450-1328-3

Kristen Ringdal har lang erfaring som forsker og underviser innen samfunnsvitenskapelige fag, og han har med denne boken satt seg det ambisiøse målet å dekke metodiske aspekter ved hele forskningsprosessen. Til tross for at boken er ment som en innføring i samfunnsvitenskapelig metode med vekt på kvantitative tilnærminger, er også studenter i helsefagene angitt som målgruppe.

Denne tredje redigerte utgaven er godt skrevet og har mange interessante eksempler. Leseren får først en oversikt over forskningsprosessen, en gjennomgang av sentrale vitenskapsteoretiske bidrag, en innføring i litteratursøk, måleutfordringer i samfunnsvitenskap og innsyn i forskjellige forskningsdesign og -strategier. Det er også en nyttig gjennomgang av utfordringer ved gjennomføring av spørreundersøkelser. Et eget kapittel er viet kvalitativ design, men det er på de kvantitative metodene Ringdal er mest på hjemmebane. Vi får en gjennomgang av sentrale analyseteknikker, fra enkel beskrivende statistikk til mer kompliserte modeller, for eksempel regresjons- og faktoranalyser. Avslutningsvis drøfter forfatteren forskningsetikk og kjennetegn ved den vitenskapelige skriveprosessen.

Forfatteren har ikke gjort det lett for seg selv når han begir seg ut på et så omfattende arbeid uten bidrag fra andre medforfattere. Den brede tilnærmingen har nok også ført til at enkelte deler blir for overfladisk dekket. Selv om han skriver godt og beskrivende om kompliserte analyseteknikker, konkurrerer teksten med tilgjengelig litteratur som går langt mer spesifikt til verks om de enkelte metodene. Personlig kunne jeg også ha ønsket et større sammenfall mellom de ulike delene. For eksempel kunne drøftingen om årsak og virkning i forskning vært trukket mer inn i begrunnelser for analytiske strategier og valg av statistisk innfallsvinkel.

Siden eksemplene er mindre relevante for helsefag, og sentrale metoder og design i medisinsk forskning i liten grad berøres, vil jeg ikke kunne anbefale boken til bruk innen helsefaglige studier eller for helsepersonell. Nyere epidemiologisk litteratur og innføringsbøker i medisinsk statistikk vil nok være bedre egnet for oss som sysler med kvantitativ helsefaglig forskning. Som en innføringsbok i samfunnsvitenskapelig forskningsmetode er den imidlertid et imponerende stykke arbeid.

Johan Håkon Bjørngaard

Institutt for samfunnsmedisin
 Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet